

לגמרי ולא ישוב אליו עוד, וקשה שהרי שעכשיו כתוב 'אדם על עפר ישוב' שמשמע שהוא לא יגוע לגמרי אלא הוא ישוב עוד להתגלגל ולא כמש"כ לעיל 'יגוע כל בשר' לגמרי, אלא מש"כ 'יגוע כל בשר' זה אם אחיו יבם את אשתו רק בגלל יופייה שאז זה אחיו המת יגוע מהעולם לגמרי והוא לא יזכה לשוב אליו עוד. **וְהִשְׁתָּא, אָדָם עַל עֶפְרָ יָשׁוּב, הָא חֲדָתוּתִין דְּבִנְיָנָא כְּמִלְקַדְמִין, וַיִּתּוּב עַל עֶפְרָא דְּבִנְיָנָא דְּגּוּפָא אַחְרָא, כְּמָה דְּהוּה בְּקַדְמִיתָא** ומש"כ עכשיו 'אדם על עפר ישוב' הוא כאשר הוא מייבם את אשת אחיו לשם מצוה בכדי להמשיך את נר"ן אחיו בחזרה, ואז עי"כ הוא יזכה שיתחדש בנינו במקודם ואז ישוב על עפר הבנין גוף אחר כמו שהוא היה בתחילה (אמת ליעקב). **וְעַל דָּא, רוּחָא וְנִשְׁמָתָא בִּירוּי דְּקַדְשָׁא בְּרִידָ הוּא, וְחַיִּים עֲלִייהוּ דְּבִנְיָ נָשָׂא, דְּלֹא יִתְאַבִּירוּ יַהֲאֵי עֲלֵמָא, וְיַמְעֲלֵמָא אַחְרָא** ועל זה אנו אומרים שיש תקנה לנפש המת ע"י ייבום מאחר שלא שייך כרת אלא רק בנפש בסוד ונכרתה הנפש, אבל הרוח והנשמה אין בהם בחינת כרת כי הם בידו של הקב"ה, דהיינו שהם בחג"ת דז"א הנקראים ידים, ומשא"כ הנפש שהיא מצד המלכות ששייך בה כרת מאחר שרגליה יורדות מות, ולכן הקב"ה חס על בני האדם שהם לא יאבדו מהעולם הזה ומהעולם הבא ע"י שיתוקן גם הנפש, ולכן הוא מְצַוָּה שאחיו יבם את אשת המת ואז השכינה תחבר את חלק הנפש שהוא יתוקן יחד עם הרוח והנשמה, **בְּגִין כַּךְ יֵאל אֱלֹהֵי הָרוּחוֹת לְכֹל בָּשָׂר** [10] ומשום כך כתוב 'אל אלהי הרוחות לכל בשר', דהיינו

אור הרשב"י

[10] ובענין היבום איתא בשער הגלגולים – הקדמה ג' וז"ל: אבל מי שבא בסוד היבום,

הלימוד היומו

לע"נ דבורה בת יפה

אל שהיא השכינה היא אלהי הרוחות כי כל הרוחות עוברות משם אל העולם הזה והיא מחברת את אלו הרוחות שהם הרוח ונשמה עם הנפש הנקראת בשר ועי"כ יש תיקון אל

המת בלא בנים ♦

אור הרשב"י

הרוח. וכן בענין הנשמה. כדוגמת מה שביארנו למעלה בתחלת כל הדרוש, בענין תחילת ביאת האדם בעה"ז, בהיותו חדש ממש, אשר עליו נזכר בסבא דמשפטים זכה יתיר, יהבין ליה רוחא וכו', זכה יתיר, יהבין ליה נשמתא וכו'. משא"כ במגולגל, כמו שיתבאר. ולכן גם הבא בסוד היבום, שהוה דומה לבנין חדש, יכול להשיג שלשתם נר"ן יחד בפעם ההיא כפי מעשיו כנוכר.

וז"ס פסוק אם ישים אליו לבו רוחו ונשמתו אליו יאסוף, הנדרש בענין הבא בסוד היבום, בסבא דמשפטים. וביאורו הוא כאמור, כי כמו שיש כח ביד היבם, להחזיר חלק הנפש של אביו בעה"ז ע"י היבום, כן יש כח ביבום ההוא, להחזיר ולאסוף אליו כל הנפש ההיא, גם את רוחו ונשמתו יחד. אבל ע"י מעשים טובים, כמש"ה אם ישים אליו לבו, אמנם הגלגול שלא ע"י יבום, אין כח בהם להמשיך שלשתם, רק אחד לאחד בלבד כנו"ל.

הוא לסבת שמת בלא בנים, והרי הוא כאלו לא הצליח כלל ועיקר, וכאלו לא היה בעולם, וגוף הראשון הוי כלא היה, כנוכר בפרשת וישב ולכן צריך שהנפש ההיא שהיה בגוף הראשון בכל חלקיה, הוזרת להתגלגל לנמרי עתה מחדש לצורך עצמה, וגוף השני זה הוא גופו העיקרי, וכשנתקן בו ויפטר מן העה"ז, הנה בעת תחיית המתים לא תשוב הנפש כי אם בו, אבל בגוף הראשון אינו נכנס בו רק ההוא רוחא דשבק באנתתיה, כנוכר בסבא דמשפטים.

עוד יש חלוק אחר, בין היבום אל הגלגול, והוא, מה שנתבאר אצלינו בתחלת הדרוש הזה, כי הנה המתגלגל בסוד יבום, כיון שגופו הראשון נחשב כלא היה כלל כנוכר, אשר לסבה זו תבא הנפש בגלגול בכללות חלקיה כנוכר, ונמצא כי זהו בנין חדש ממש, ולכן יתגלגלו עמה גם הרוח והנשמה שלשתם ביחד, אמנם לא בפעם אחת, רק כאשר יזכה ויעשה מצות הראויות אל הרוח, יכנס בו

בכל יום ויום צריך האדם להיזהר מעוונותיו ולשוב עליהם בתשובה במהרה
וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֶהֱרֹן קַח אֶת הַמַּחְתָּה וְגו'. (במדבר יז)
רַבִּי חֵיִיא פָתַח לבאר את הפסוק והקדים לבאר את מש"כ (משלי
 טז) **חֶמַת מֶלֶךְ מְלַךְ מְלָאכִי מוֹת וְאִישׁ חָכָם יִכְפָּרְנָה** [יז] ואמר רבי
 חייא. **כַּמָּה אֵית לְהוּ לְבַנֵי נְשָׂא. לְאַסְתְּמָרָא מַחוּבֵייהוּ,**
וְלַנְטָרָא עוּבְדֵייהוּ כמה יש להם לבני האדם להישמר ולהיזהר מעוונותיהם
 ולשוב עליהם בתשובה במהרה ולהמשיך לשמור את מעשיהם שלא יבאו עוד לידי חטא
 (רמ"ק), **וְדָהָא בְכַפָּה וּמְנִין עַלְמָא אַתְדָן, וּבְכָל יוֹמָא וְיוֹמָא**
עוּבְדִין בְּמַתְקָלָא סְלָקִין, וּמְשַׁנְיָחִין עַלְיֵיהוּ לְעֵילָא,
וְאַכְתֵּיבוּ קַמֵיהּ מאחר שבכמה זמנים העולם נידון לפי רובו ואם הרוב חייב
 בודקים מי הוא זה שגרם להכריע את העולם לחובה, וכן בכל יום ויום שוקלים את מעשי
 בני האדם ומעלים אותם על המאזנים ואז משגיחים ובודקים אותם למעלה אם זה החטא
 הוא היה להכעיס או אם הוא היה שוגג או שוגג הקרוב למזיד, וכן במצוות בודקים אם היה
 בזה מחשב אחרת הפוגמת אותה כגון לשם כבוד וכדו', ואח"כ כותבים אותם למעלה לפני
 הקב"ה (רמ"ק). **וְכֹד עוּבְדֵייהוּ דְבַנֵי נְשָׂא, לָא מַתְפַּשְׁרֵן קַמֵיהּ**
מִלְבָּא, סְלִיק רוּגְזָא, וְדִינָא אַתְעַר וכאשר אלו מעשי בני האדם לא
 ישרים וכשרים לפני המלך הקב"ה, אז עולה הרוגז שהוא הס"מ המקטרג הממונה על

אור הרשב"י

[יז] וביאור הפסוק חמת מלך מלאכי מות שפירושו שכעסו של המלך הוא כמו כעסם של מלאכי מות, ואיש חכם יכפרנה ר"ל

הלימוד היומי

לע"נ דבורה בת יפה

העונשים ואז הדין מתעורר על אותו אדם החוטא בכדי להענישו, **הֲרָא הוּא דְכַתִּיב חֶמֶת מֶלֶךְ מִלְּאֲכֵי מוֹת** וזהו מש"כ 'חמת מלך מלאכי מות', ופירושו שע"י שיש רוגז לפני המלך הקב"ה אז מלאכי המות מתעוררים לפעול דין על האדם שהוא עורר את הרוגז, **וְעַל דָּא בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא בְּעֵי בַר נֶשׁ לְאַזְדַּהֲרָא מִחֻבּוּי** ומשום כך בכל יום ויום צריך האדם להיזהר מעוונותיו ולשוב עליהם בתשובה במהרה.

על ידי הצדיק שהוא אהובו של המלך נשקט הרוגז בעולם

וְאִישׁ חָכֵם יִכְפַּרְנָהּ, בְּשַׁעֲתָא דְמֵאֲרִיהוֹן דְּדִינִין קְיַיְמִין
עַל עֲלָמָא, וְרוּגְזָא תִּלֵּי ומש"כ 'ואיש חכם יכפרנה' פירושו שבשעה שבעלי הדינים עומדים על העולם והרוגז תלוי ונמצא בעולם, **אִי אֲשַׁתְּכַח בְּדָרָא זַכָּאָה דְרִשִׁים לְעִילָא, קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲשַׁנְחַ בֵּיהּ, וְאֲשַׁתְּכֵךְ רוּגְזָא** אז אם נמצא בדור צדיק הרשום למעלה כמו רשב"י וחבריו אז הקב"ה מסתכל בו וע"כ נשקט הרוגז בעולם (אמת ליעקב). **לְמַלְפָּא דְאַתְרֵגֹז עַל עַבְדֵּי, וְהוּא תִּבְעַ עַל סַנְטִירָא לְמַעַבְדַּ בֵּיהּ וְדִינָא** והוא משל למלך שכעס על עבדיו והוא היה תובע ומבקש מהשוטר שיעשה בהם דין, **אֲדִהְכִי עָאֵל רְחִימָא דְמַלְפָּא, וְקָם קַמֵּיהּ, פִּיּוֹן דְחָמָא לִיהּ מַלְפָּא, אֲתַנְהִירוּ אַנְפּוּי** ובין כך נכנס אוהבו של המלך והוא עמד לפניו שמכיון שראה אותו המלך אז נהרו פניו. **שְׂאֲרֵי הֵהוּא רְחִימָא דְמַלְפָּא לְאַשְׁתַּעֵי בְּהַדְרֵיהּ, וּמַלְפָּא חֲדֵי** ואז התחיל זה אהובו של